

Posudek vedoucího na bakalářskou práci

Miloše Roháčka

Zbraně a způsob vedení války v egejské době bronzové

Doba bronzová v Egejské oblasti je v mnohém předlohou dnešní imaginace pohádkových statečných a spravedlivých hrdinů, tak vybrané téma je jistě aktuální i když příliš široké. Práce je zahájena obecným úvodem o ofensivních a defenzivních zbraních (lépe snad zbroji). Prak a luk byly užívány už od mesolitu a hrály velkou úlohu i v době bronzové. Plechová zbroj byla vždy výjimečnou záležitostí a spíše psychologickou předností než ochranou, podobně jako chocholy a kančí kly způsobem sebereprezentace hrdiny.

4. kapitola je věnována rané době bronzové. Rozlišení dýk a kopí je problémem, mnohé čepele mohly sloužit obojím způsobem. Dýky s trnem jsou spíše levantské a v západním Středomoří, nikoli anatolské, dýky s otvory jsou často považovány za hroty kopí. Dýky s žebrem jsou už na přechodu ke střední době bronzové. Důležité je i rozlišení materiálu; šlo o měď a arsenový bronz; cínový bronz byl výjimečný. Na s. 20 je asi kykladský vliv Braniganem přeceněn, více se dnes zdůrazňuje levantský i prostřednictvím adriatické koiné (Leukas etc.). Dlouhé dýky jsou především z tholoi na Messarské rovině; tady by bylo lépe přihlédnout k originální publikaci (Xantithoudes), která je v knihovně ústavu. Trojský okruh nejvíce ovlivnil celé Podunají až po střední Evropu.

V 5. kapitole o střední době bronzové jde většinou o LH I. Dlouhé meče začínají se prodlužovat z dýk MM II, ale opravdové až MH/MM III a plně rozvinuté v LH I, kopí (česky hroty, ne hlavice) nejsou vzácná v šachtových hrobech v poměru k jiným zbraním (s. 18), bronzové šípky nejsou stejného tvaru jako bronzové, proč nebylo čerpáno z Mylonase (není ani v literatuře). Zbroj je doložena na gemách freskách a reliéfech už v MM III, chybí vůbec pasáž o štítech té doby, starší helmy s kančími kly jsou známy z pontské oblasti, odkud se asi rozšířily.

6. kapitola o pozdní době bronzové začíná chybným údajem – zbraně jsou podle tabulek uloženy ve zbrojnicích Pylu a Knossu, náleží je jen málo. Přehled vývoje mečů je velmi zběžný, některé varianty autor přeskočil, ačkoli jsou důležité pro vývoj a opět použil jen sekundární literaturu, nesestoupil k originálním publikacím. Meč nazývaný kdysi Naue II byl už dávno rozdělen do několika, hlavní varianty jsou celoevropský Sprockhoff IIa a o málo pozdější IIb s prodloužením jilce pro upevnění jablka, nejstarší jsou okolo 1350, nikoli 1450. V LH III C nosili bojovníci už dvě kopí, typologii se autor zcela vyhnul. Přehled štítů je velmi sumární, chybí zmínka o rozměrech, o způsobu výroby, údaj o jejich chybění v Linear B je patrně nesprávným výkladem. Plechový pancíř existoval vedle koženého až do rané doby železné. Plechová zbroj měla ovšem spíše význam reprezentace, kožená chránila stejně dobře. Náholenice byly také zpravidla kožené, vozy mohly dobře sloužit na mykénských silnicích a zbroj typu Dendra byla určena pro vozataje, na tabulkách jsou také inventovány spolu s vozy, jak správně připomněl i autor. Box chariots značí vůz s uzavřenou korbou, jiné měly korbu vzadu otevřenou. S Molloyem by se dalo hodně diskutovat, sám jsem se účastnil pokusů v Cambridge, které došly k jiným závěrům.

Způsob boje se dá rozdělit do několika fází, hlavní změny jsou na konci rané doby bronzové, na konci střední, po době šachtových hrobů a v LH III B 2. Bibliografie je zčásti vyhovující, i když mnohé originální publikace a mnoho důležitých příspěvků v časopisech a sbornících chybí, a zcela

nedostatečné jsou části o převážně evropských zbraních a zbroji, které se v egejské oblasti také vyskytovaly. Měla by se ovšem zohlednit okolnost, že autor si vybral velmi široké téma, které v rámci bakalářské práce dobře zvládnout nelze. Jistě jde o inteligentního studenta, který se podle svých sil a úkolu věnovaného času snažil.

Instruktivně jsou reprodukovány kresby zbraní, se správným odkazem na předlohy, i několik fotografií. Téměř jsem nenašel překlepy; je patrné, že předložené práci byla věnována přes patrný spěch péče i po formální a technické stránce.

Proto navrhuji postoupit práci k obhajobě. Spíše by si vzhledem k nedostatkům, s řadou nepřesností a stopami chvatu, ve kterém byla zřejmě narychlo dokončována, zasloužila spíše hodnocení jako dobrá, ale s přihlédnutím k uvedeným okolnostem ji lze klasifikovat v případě úspěšné obhajoby ještě jako velmi dobrou.

V Praze dne 27. 8. 2013

prof. Jan Bouzek, DrSc.